

Dossier pedagògic

Irreductible i singular: Cap a un art sense exclusió

Organitzat per:

apropa
cultura una porta
a la inclusió

centre d'art la panera

Dossier pedagògic Educa amb l'Art

Temàtica:

Arts visuals

Organització:

Centre d'Art la Panera

La formadora:

Mery Cuesta (Bilbao, 1975)

Crítica d'art, comissària d'exposicions i dibuixant. És una firma habitual des Cultura / s de La Vanguardia, i actualment condueix una secció de crítica d'art al programa 'Efecte Doppler' de Ràdio 3. Com a comissària ha realitzat una vintena d'exposicions al voltant de la cultura popular i el outsider art, entre elles Quinquis dels 80: Cinema, premsa i carrer (CCCB, la Casa Encendida) o Bàlsam i fugida: la creació artística a la presó (Caixaforum). Va ser la comissària del Pavelló Català a Biennal de Venècia 2017. En l'àmbit del còmic, ha publicat tres àlbums i dibuixa crítica cultural en còmic per a diversos mitjans. Dirigeix el Màster en Il·lustració i Còmic de Elisava.

www.merycuesta.com

Presentació del taller:

Com s'introdueixen en el sistema de l'art les creacions de persones amb malaltia mental, empresonades, sense sostre, o - en definitiva - perfils que provenen d'entorns d'exclusió social? Quin tipus lectures s'apliquen a les creacions artístiques realitzades en aquests contextos?

La comissària d'art Mery Cuesta ens parlarà de les problemàtiques i desplaçaments que comporten aquestes operacions a partir de casos concrets com les exposicions 'Bàlsam i fuga: La creació artística a la institució penitenciària' o 'L'art irreductible', una mostra sobre art i malaltia mental que s'inaugurarà pròximament a la presó Model de Barcelona.

Resum de la sessió:

La Mery Cuesta va compartir tres experiències de comissariat, es van posar sobre la taula les següents qüestions.

A partir d' 'Bàlsam i fuga: La creació artística a la institució penitenciària' a Caixaforum:

- Repensar l'expressió "exclusió social" i buscar possibilitats de substitució per una expressió més positiva en inclusiva - ¿Potser "En procés d'inclusió social"?
- Característiques del material expositiu que es mostra en sales d'obra social. El "bonisme" i la imatge positiva que les exposicions d'Obra social projecten sobre la institució i el sistema. L'experiència 'Bàlsam i fuga' com a intent de desplaçament de l'àmbit Obra Social a una lectura pròpia de l'art contemporani.
- La sèrie de denominacions que rep l'art fet en contextos d' "exclusió social" quan passa a mostrar-se en l'àmbit de l'art modern i contemporani (Art Brut, Outsider Art, etc.).
- La capacitat de les exposicions de normalitzar i donar eines a l'esfera pública per entendre l'univers carcerari
- L'objectiu de reivindicar els efectes de la creació artística en l'individu.
- Com mirar les creacions artístiques de perfils en procés d'inclusió social: deixant de banda prejudicis morals i estètics, valorant les creacions pel seu valor expressiu, per la seva honestat, i pel seu valor simbòlic.

A partir d' 'L'art irreductible' a La Presó Model i en Nau Gaudí:

- L'embolic de noms i denominacions que han envoltat des de finals del segle XIX a l'art fet al marge del sistema de mercat de l'art, i per perfils "en exclusió social" De totes elles, les més conegudes són Art Brut i Outsider Art.
- El naixement dels fenòmens de l'Art Brut i posteriorment Outsider Art a l'entorn de la salut mental, en relació als metges que a finals del segle XIX van començar a col·leccionar els dibuixos dels seus pacients.
- La conversió en la contemporaneïtat de totes aquestes etiquetes i creacions en una gran amalgama (en miratges) que significa diverses estètiques: L'espontani, El primitiu, El delirant o El precari.
- La impossibilitat de reduir a etiquetes el que és irreductible: la singularitat d'allò que es fa per necessitat, per pulsio, amb un fort poder simbòlic i sense paràmetres de mercat. Un art singular.

A partir de 'La Venezia che non si vede' a la Biennial de Venècia 2017

- L'intent de dissenyar un espai expositiu (en aquest cas, un pavelló nacional) amb criteri d'accessibilitat.
- La possibilitat d'experimentar amb llenguatges nous: la investigació darrere del còmic tàctil publicat en el marc de la Biennial, volia:
 - Comprovar fins a quin punt és possible la traducció del llenguatge còmic a un llenguatge tàctil.
 - Determinar quines peculiaritats i transformacions es produeixen en la traducció del llenguatge còmic amb tots els seus elements i convencions a un llenguatge tàctil.
- La utilitat de metodologies experimentals i inclusives en la recerca d'un nou llenguatge que va més enllà de la inclusió: no és per incloure persones cegues, sinó per cocrear amb elles i definir un llenguatge universal.
- La veritable inclusió no és incloure als altres en el nostre grup, sinó concebre'ns com un únic grup amb peculiaritats.

Apropa Cultura

www.apropacultura.cat

Coordinació del curs Educa amb l'Art: Claudia Torner

Email: coordinacio@apropacultura.cat

Telèfon: 93 247 93 00 ext. 469 i 339